

daluzija, Mursijsko kraljestvo, Manča, Ekstramadura in Kanarski otoki. Kraljeva pisarna je bila vrhovno sodišče za to območje, sprejemala je pritožbe nižjih sodišč. Nerešene zadeve je odstopila Vrhovnemu kastijskemu svetu. Urejala je plemiške zadeve, zapuščinske zadeve, trgovski kriminal, cerkvene spore v posvetnih zadevah.

Odločala je o imenovanju poslancev, županov, izdajala je dovoljenja o tiskanju knjig. Zaradi širokih pooblastil je prišla celo v spor s sodiščem v Alhambri, zato je Karel V. leta 1543 njene pristojnosti jasno opredelil.

Kraljeva pisarna je imela 6 oddelkov /soban/: za kriminalne zadeve, za plemiške in zapuščinske zadeve in štiri za civilne tožbe. Uradniki Kraljeve pisarne so spadali v sam vrh družbene lestvice Granade in so to jasno pokazali, npr. s posebnimi sedeži v katedrali, v znameniti procesiji na čast praznovanja sv. Rešnjega telesa so stopali takoj za visokimi cerkvenimi dostojanstveniki itd. Nova bourbonska dinastija je s splošnimi reorganizacijami močno okmčila pristojnosti kraljeve pisarne in jo v začetku l. 1834 razformirala.

Osem arhivistov danes ureja to dokaj neurejeno gradivo. Težave so v tem, da ni prvotnih popisov-inventarjev šestnajstih notarjev, ki so to gradivo nekdam urejali.

Sorazmerno urejene so plemiške zadeve, civilne zadeve le 50%. Blizu 9.000 tm arhivskega gradiva za obdobje od 16. do 20. st. zlasti osvetli lokalno zgodovino tega dela Španije, njene politične dogodke pa tudi socialno in ekonomsko razvitost.

Stavba, v kateri se nahaja arhiv, je privatna hiša iz prve pol. 16. stoletja; pred dobrimi tridesetimi leti je bila obnovljena, leta 1966 pa dodeljena arhivu. Arhiv ima poleg čitalnice in priložne knjižnice tudi lastno restavratorsko delavnico.

Mojca Grubnar

27. zborovanje slovenskih zgodovinarjev, Ljubljana, 29.-30. 9. 1994

Zborovanje zgodovinarjev je potekalo 29. in 30. septembra v Cankarjevem domu in se 1. oktobra sklenilo s strokovno ekskurzijo v Kočevsko Reko. Od dosedanjih se je razlikovalo predvsem po tem, da so vsi udeleženci že na začetku dobili v roke zbornik z vsemi referati, kar jim je olajševalo razpravo, in da so bili referenti zvečine mladi doktorji zgodovinskih ved, ki so predstavili izsledke svojih disertacij. Tematika je bila široko usmerjena, saj je segala od antike do danes in se dotikala vsega slovenskega področja, to pa je spodbudilo množično udeležbo (635 prijavljenih), zlasti še med srednješolskimi učitelji zgodovine.

Zborovanje je odprla predsednica Zveze zgodovinskih društev Slovenije Jera Vodušek-Starič, nato je udeležence pozdravil ljubljanski župan g. Jože Strgar, ki je prevzel pokroviteljstvo nad tem srečanjem zgo-

dovinarjev kot eno izmed prireditev ob 850-letnici prve omembe mesta Ljubljane. Sledili so referati in razprave o njih.

Polona Bitene in Timotej Knific sta v referatu *Ljubljana, tok reke, naplavinna zgodovina* prikazala Ljubljano kot pomemben arheološki vir za obdobje od predrimskega časa pa do poznega srednjega veka. Dušan Kos se je ukvarjal z življenjem v prvih stoletjih srednjeveške Ljubljane in njenih prebivalcev. Janez Marolt je obravnaval slovensko ozemlje v 3. st. n. š., tj. v času državljanskih vojn, vdorov barbarskih ljudstev in kužnih epidemij, kar je bilo vzrok za naza-dovanje v tem stoletju. V *Spremenbah v strukturi plemstva v kontinentalnih deželah Slovenije v 13. in 14. stoletju* je Dušan Kos obdelal tri stopnje teh sprememb: plemstvo med deželo, gospodom in tradicijo; podeželsko plemstvo v objemu mest in meščanstvo na poti v plemstvo. Peter Štih je v referatu *Vloga mušterialav in militov pri nastanku dežel ob primeru goriških grofov* prikazal pomen, ki ga je imela ta skupina nesvobodnega plemstva pri doseganju deželno knežje oblasti posameznega zemljiškega gospoda in ki se je najmočnejše kazal z njegovo vlogo v vojski. Maja Žvanut je v prispevku *Plemstvo: človeške dimenzije "socialnega paradiza"* spregovorila o vprašanju, ki ga je naše zgodovinarje, zlasti še povojno, zanemarjalo, saj je bila tudi družba brezbrizna in celo sovražna do kulturne dediščine, ki jo je zapustilo plemstvo. Z načrtovanjem tega poglavja je poskušala podoba naše preteklosti bolj uravnovesiti. Marko Štuhec je v referatu *Slava na polici, cesar na stevi in podgane v damastinih prtihi* obdelal plemiške inventarje iz 17. stoletja in tako prikazal plemiško bralno in stanovanjsko kulturo.

Drugi dan srečanja je odprl Janez Cvim. V referatu *Slovensko-avstrijski odnosi na Spodnjem Štajerskem 1848-1918* je spregovoril o meščanstvu na Slovenskem in poteku narodnostne diferenciacije. Marjan Drnovšek se je ustavil ob množičnem izseljevanju Slovencev, ki je nedvomno oslabilo narodovo številčnost, in prikazal tokove tega izseljevanja in njegove odmeve v javnosti. Irena Gantar-Godina je v prispevku *Slovanska vzajemnost in Slovenci* obrazložila ideje slovanske vzajemnosti in solidarnosti, ki so imele v časih monarhije veliko privrženecv tudi med Slovenci. Jure Perovšek je v referatu *Slovenski liberalci in Jugoslavija* razčlenil narodnostno politiko liberalnega tabora v letih 1918-1929, medtem ko je Ervina Dolence pritegnila *Slovenska kulturna politika v Kraljevini SHS 1918-1929*.

V odmoru med dopoldanskimi in popoldanskimi predavanji se je drugega dne opoldne sestala šolska sekcija in razpravljala o vprašanih v zvezi z novim učnim načrtom za zgodovino.

Popoldne so se referenti posvetili novejši zgodovini. Bojan Godeša je v prispevku *Našega sav-ražnika predstavlja "inteligence"* Ljubljane prikazal odnos italijanskih okupatorskih oblasti v Ljubljanski pokrajini do slovenskih izobražencev. Boris Mlakar je v referatu *Domobrauska prisega* osvetlil okoliščine, zaradi katerih je do nje prišlo, ter različne namene in cilje, ki naj bi bili s prisego doseženi. Povojnih tem sta

